

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра права Національної безпеки та правової роботи

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором курсанта (студента)

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців» для здобувачів вищої освіти рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право», спеціалізації «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021.14 с.

Розробники:

Фівкін Петро Миколайович,
начальник кафедри права Національної безпеки та правової роботи;
Шкуропацький Олександр Іванович,
доцент кафедри кандидат юридичних наук, тимчасово виконуючий
обов'язки доцента кафедри, права Національної безпеки та правової роботи,
кандидат юридичних наук;
Пащенко Євген Миколайович,
викладач кафедри права Національної безпеки та правової роботи

Затверджено на засіданні кафедри права Національної безпеки та правової роботи (протокол № 14 від 22 червня 2021 року).

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні кафедри права Національної безпеки та правової роботи (протокол № 13 від 23 червня 2022 року)

Начальник кафедри - Фівкін Петро Миколайович

Дані про викладачів:

Назва навчальної дисципліни	«Правові засади матеріально-технічного забезпечення у Збройних Силах України»
Статус навчальної дисципліни	За вибором курсанта (студента)
Викладач	Фівкін Петро Миколайович, начальник кафедри права Національної безпеки та правової роботи
Контактний телефон	+38057(750)7049061
E-mail	p.m.fivkin@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Zoom, moodle, neik

Назва навчальної дисципліни	«Правові засади матеріально-технічного забезпечення у Збройних Силах України»
Статус навчальної дисципліни	За вибором курсанта (студента)
Викладач	Шкуропацький Олександр Іванович, доцент кафедри права Національної безпеки та правової роботи, к.ю.н.
Контактний телефон	+38057(750)7049061
E-mail	o.i.shkuropatskyi@ nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Zoom, moodle, neik

Назва навчальної дисципліни	«Правові засади матеріально-технічного забезпечення у Збройних Силах України»
Статус навчальної дисципліни	За вибором курсанта (студента)
Викладач	Пащенко Євген Миколайович, викладач кафедри права Національної безпеки та правової роботи
Контактний телефон	+38057(750)7049061
E-mail	ye.m.paschenko@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Zoom, moodle, neik

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців» відноситься до циклу за вибором курсанта (студента), входить до освітньо-професійної програми «Право» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти і спрямована на ознайомлення курсанта (студента) з кримінологічною характеристикою насильницької злочинності

військовослужбовців ЗС України, інших військових формувань утворених відповідно до законів України, з особливостями даного виду військової злочинності, з її кількісно-якісними параметрами, та з криміногенними ознаками злочинця цього виду військового злочину, а також надати знання щодо основних напрямів та заходів запобігання насильницьким злочинам військовослужбовців в Україні.

При вивченні навчальної дисципліни «Запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців» у курсантів (студентів) мають бути сформовані наступні компетенції: здатність розуміти Поняття, визначення та особливості насильницької злочинності військовослужбовців. Кількісні та якісні показники насильницької злочинності військовослужбовців. Типологізація насильницьких злочинів військовослужбовців. Основні детермінанти насильницької злочинності військовослужбовців. Кримінологічна характеристика особистості злочинця-військовослужбовця, що вчиняє насильницький злочин. Віктимологічна характеристика жертв насильницьких злочинів військовослужбовців. Суб'єкти запобігання злочинності військовослужбовців та їх повноваження. Основні напрями запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному рівнях.

Формування предметних компетентностей навчальної дисципліни має сприяти досягненню результатів навчання, передбачених освітньо-кваліфікаційною програмою другого (магістерського) рівня.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - є надання курсантам (студентам) знання про соціальну сутність і детермінацію насильницької злочинності військовослужбовців, жертви насильницької злочинності військовослужбовців, інших злочинних проявів військовослужбовців, основні напрями запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців на

державному рівні, з боку правоохоронних органів та громадських організацій як загальної системи запобігання військової злочинності.

Завдання:

- надання курсантам (студентам) базових знань щодо поняття та визначення насильницької злочинності, у тому числі насильницького злочину військовослужбовців;
- опанування на теоретичному рівні особливостей насильницького злочину військовослужбовців;
- аналіз кількісно-якісних параметрів насильницьких злочинів військовослужбовців, встановити їх сучасні тенденції, усвідомити ймовірні обсяги латентності;
- визначення криміногенних ознак осіб насильницької злочинності серед військовослужбовців;
- усвідомлення типології осіб насильницької злочинності військовослужбовців;
- визначення характеристики соціально-психологічних детермінант насильницької злочинності військовослужбовців;
- опанування змісту та сутності організаційно-управлінських криміногенних чинників;
- визначення і усвідомлення специфіку соціально-економічних чинників, що детермінують насильницьку злочинність військовослужбовців;
- оволодіння напрямками загальносоціального запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців;
- визначення заходів спеціально-кримінологічного запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: теорія права, історія держави і права України, конституційне право України, кримінальне право, Європейська конвенція

про захист прав людини і основоположних свобод та юридична практика, кримінальний процес, криміналістика, професійна відповідальність правника, логіка, правова робота у Збройних Силах України.

Кореквізити: публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці, приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці, державна влада та місцеве самоврядування: порівняльне правознавство, військове право, кримінологія, запобігання злочинам у військовій сфері, правові засади запобігання корупції, правові засади протидії тероризму, досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Постреквізити: -

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД1.1. Демонструвати знання та розуміння предмету дисципліни, визначити її місце в системі навчальних дисциплін.

РН НД1.2. Співвідносити методологію і методи кримінологічних досліджень при здійсненні досліджень.

РН НД1.3. Демонструвати вміння приймати обґрунтовані рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій у здійсненні професійної діяльності.

РН НД1.4. Інтегрувати навички з основних положень дисципліни, при проведенні кримінологічних досліджень.

РН НД1.5. Демонструвати вміння формулювати нові гіпотези щодо пояснення латентності насильницької злочинності, закономірностей її функціонування і розвитку.

РН НД1.6. Здатність здійснювати кримінологічне прогнозування та планування запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців.

РН НД1.7. Обґрунтувати причинно-наслідкові явища, що обумовлюють злочинність в тому числі насильницьку злочинність військовослужбовців.

РН НД1.8. Демонструвати розуміння основних причин насильницької злочинності, на основі інформації, отриманої з різних джерел.

РН НД1.9. Обґрунтовано пояснювати різницю між обумовленими причинами насильницької злочинності та злочинності військовослужбовців.

РН НД1.10. Демонструвати знання природи насильницької детермінації злочинності, а також зв'язки і залежності з суспільними явищами і процесами.

РН НД1.11. Співвідносити закономірності формування особистості злочинця- військовослужбовця, з типологією злочинців.

РН НД2.1. Здатність виявляти причини та умови насильницької злочинності військовослужбовців.

РН НД2.2. Здатність аналізувати істотні ознаки насильницької злочинності, розуміти її детермінанти та формулювати ідеї щодо шляхів і заходів їх запобігання.

РН НД2.3. Здійснювати порівняльно-правовий аналіз статистичної інформації щодо насильницької злочинності у військовому середовищі.

РН НД2.4. Формувати власну позицію щодо детермінант насильницької злочинності військовослужбовців та вміти розробити заходи її запобігання.

РН НД2.5. Розкривати заходи запобігання насильницьким злочинам, насильницькій злочинності військовослужбовців на державному та інших рівнях.

РН НД2.6. Знати стан насильницької злочинності військовослужбовців, уміти виявити прояви її латентності.

РН НД2.7. Демонструвати знання кримінологічної характеристики жертви насильницької злочинності військовослужбовців.

РН НД2.8. Розкривати основні причини та умови військової злочинності в якій виокремлювати насильницьку злочинність.

РН НД 2.9. Розкривати зміст віктимної поведінки жертви насильницької злочинності військовослужбовців.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми семінарських занять	
1.	Кримінально - правова характеристика насильства.	Кримінально - правова характеристика насильства.	6
2.	Кримінологічна характеристика насильства.	Кримінологічна характеристика насильства.	8
3.	Кримінологічна характеристика насильницької злочинності військовослужбовців.	Кримінологічна характеристика насильницької злочинності військовослужбовців.	10
4.	Запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців.	Запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців.	6

Самостійна робота курсантів (студентів)

Самостійна робота курсантів (студентів) здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Правові засади матеріально-технічного забезпечення у Збройних Силах України» для

курсантів (студентів) другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

**Навчально-методичне та інформаційне забезпечення
навчальної дисципліни**

Нормативно-правові акти:

1. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 року № 2232-ХІІ. Дата оновлення 16.07.2021: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> .

2. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-ХІІ. Дата оновлення 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> .

3. Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України : [Електронний ресурс]. Режим доступу : [\[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08#Text\]](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08#Text).

4. Про Концепцію виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України : [Електронний ресурс]. Режим доступу: [\[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981/98#Text\]](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981/98#Text).

5. Про Концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді : [Електронний ресурс]. Режим доступу: [\[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/948/2002#Text\]](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/948/2002#Text).

6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 р. „Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів” : [Електронний ресурс]. Режим доступу: [\[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2008#Text\]](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2008#Text).

7. Звіт про склад засуджених: Судова статистика. Форма № 7. 2014 р. Судова влада України. URL: http://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/lkflghkjlh .

Література

Основна:

1. Аналітична доповідь до щорічного Послання Президента України

до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». Київ: НІСД, 2017. 97 с.

2. Артеменко О.М. Злочини проти порядку проходження військової служби: кримінологічне дослідження: монографія. Харків: Право, 2019. 224 с.

3. Артеменко О. Кримінологічна характеристика особи злочинця-військовослужбовця, який порушив порядок проходження військової служби в Україні. Національний юридичний журнал: теорія і практика. 2017. жовтень. 126-130 с.

4. Артеменко О.М. Запобігання злочинам проти порядку проходження військової служби в Україні. Журнал східноєвропейського права. 2017. № 45. 123-132 с.

5. Арманов М., Котенко Є. Військові злочини: кримінологічний аспект. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2017. № 4. 1-10 с.

6. Білецький А.В. Участь громадськості в запобіганні корупційним злочинам в Україні : монографія / А.В. Білецький ; наук. ред. Б. М. Головкін. – Харків : Право, 2018. – 188 с.

7. Блага А.Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання) : монографія / А. Б. Блага. – Харків : ФОП Макаренко, 2014. – 360 с.

8. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період : монографія / О.Ю. Бусол. – Київ : Ін Юре, 2014. – 564 с.

9. Головкін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання : монографія / Б. М. Головкін. – Харків : Право, 2011. – 432 с.

10. Бабенко А.М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір: монографія. Одеса: ОДУВС, 2014. 415 с.

11. Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика: кол. монографія / За заг. ред. В.М. Стратонова, Є.Л. Стрельцова. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. 340 с.

12. Ганьба Б.П., Ганьба О.Б. Правопорушення військовослужбовців і працівників державної прикордонної служби України: поняття, класифікація та особливості. Часопис Національного університету «Острозька академія. Серія «Право». 2016. № 2 (14). 1-22 с.

13. Давиденко В. Подолання протидії розслідуванню насильницьких злочинів серед військовослужбовців. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2018. № 2. 110-123 с.

14. Джужа О.М., Гаркуша А.В. Актуальність кримінологічного дослідження екстремальних умов (ситуацій), що сприяють злочинності під час проведення антитерористичної операції. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2014. № 2. 27-36 с.

15. Злочинність військова. Українська кримінологічна енциклопедія / за заг. ред. В.В. Чернея, В.В. Сокурєнка: упоряд. О.М. Джужа, О.М. Литвинов. Київ; Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ; Національна академія внутрішніх справ; Кримінологічна асоціація України; Золота миля, 2017. 254-257 с.

Додаткова

1. Івлєв М.М. Про двооб'єктність військового насильницького злочину// Форум права. 2015. № 2. 64-68 с.

2. Казначєєва Д.В. Військова злочинність: аналіз та прогнозування. Вісник кримінологічної асоціації України. 2018. № 2(19). С. 132-140.

3. Кримінологія. Академічний курс: навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. О.М. Литвинова. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 588 с.

4. Панов М.І., Харитонов С.О. Військові злочини, злочини проти встановленого порядку несення військової служби. Велика українська

юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2017. Т.17: Кримінальне право. С. 88-91.

5. Сметаніна Н.В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології : монографія / Н.В. Сметаніна ; за заг. ред. В.В. Голіни. – Харків : Право, 2016. – 192 с.

6. Філіппов С.О. Протидія транскордонній злочинності: глобальний контекст і реалії України : монографія / С.О. Філіппов. – Одеса : Фенікс, 2019. – 452 с.

7. Риженко І.М., Крока А.О. Проблема запобігання вчиненню кримінального правопорушення серед військовослужбовців збройних сил України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. м. Одеса, 2021 № 53. С. 111-114.

8. Романишин А.М., Мацевко Т.М., Капінус О.С., Гузенко І.М., Неурова А.Б.. Профілактика відхильної поведінки у військовослужбовців : навч.-метод. посіб. Львів: НАСВ, 2017. 322 с.

9. Харитонов С.О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України: монографія. Харків: Право, 2018. 328 с.

10. Храмцов О.М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства: монографія. Харків: Ніка Нова, 2015. 472 с.

11. Шостко О.Ю. Протидія організованих злочинності в європейських країнах : монографія / О.Ю. Шостко. – Харків : Право, 2009. – 400 с.

Інтернет-ресурс:

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Президента України: <http://www.president.gov.ua>
3. Урядовий портал: <http://www.kmu.gov.ua>

4. Офіційний сайт Судової влади України: <https://court.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства оборони України:
<http://www.mil.gov.ua/ministry/normativno-pravova-baza/nakazi-ministra-oboroni-ukraini>.

СЕНМК

Портал навчальних електронних інформаційних комплексів. URL:
<https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=384>.

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й семінарські заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Семінарські заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого»

(https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Запобігання насильницькій злочинності військовослужбовців» передбачає проведення

поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння курсантами (студентами) програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта (студента) у вивченні матеріалу. У ході семінарського заняття курсант (студент) може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння курсантами (студентами) програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі контрольної роботи.

Обов'язковою формою самостійної роботи курсантів (студентів) є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для диференційованого заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ ім. Я. Мудрого
А	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 - 100
В	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 - 89

C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 - 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 - 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 - 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 - 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1 - 34